

DOI: <http://doi.org/10.5281/zenodo.11575817>

Accepted: 30.05.2024

Sanat Eğitimi Öğrenme Sürecinde Kullanılan Yöntemler

Methods Used in the Art Education Learning Process

Ümit PARSIL

Adıyaman Üniversitesi Teknik Bilimler Meslek Yüksekokulu El Sanatları Bölümü
umitparsil@adiyaman.edu.tr Adıyaman, ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-1901-5400>

Ahmet Göktuğ KILIÇ

ahmetgoktugkiloc34@gmail.com, Malatya, Türkiye.
ahmetgoktugkiloc34@gmail.com, ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-2831-789X>

Özet

Bireysel yaratıcılığı geliştirmeyi ve teşvik etmeyi amaçlayan birçok araştırma ve öğretim yöntemi vardır. Çünkü bireyler esnek öğrenme fırsatlarından ve kapsayıcı çalışma alanlarına katılımdan yararlanır. Sanat eğitimi alanı, eğitimin başlangıcından itibaren eğitim süreci boyunca bireyin yaratıcı yeteneklerini geliştirmede en bilgilendirici ve etkili dal olarak kabul edilmektedir. Sanat eğitimi sayesinde bireyler yaratıcı becerilerini geliştirme ve problemlere çok yönlü bir bakış açısıyla yaklaşma becerisi kazanırlar. Bu anlamda sanat eğitimi ve sanat yoluyla öğrenme sürecinde farklı yöntem ve tekniklerin kullanılması dikkat çekmektedir. Bu doğrultuda geliştirilen yöntem ve teknikler sistemde zaten mevcut olup, süreç içerisinde eğitimciler tarafından güncellenerek kullanılabilir. Bu çalışmalar öğretmen ve öğrenci kontrolünde yürütülür ve planlanırsa öğrenme süreci daha etkili olacak ve ders hedeflerine ulaşılabilecektir. Programlar ve planlar, eğitimin her seviyesindeki çocukları geliştirmek ve dönüştürmek için tasarlanmıştır. Bu bağlamda, yapılandırılmış yöntem ve teknikler kullanılmaktadır. Sanat eğitimi, fiziksel gelişimlerinden bağımsız olarak çocukların yaratıcılıklarını ve becerilerini geliştirmede önemli bir rol oynar. Bir bireyin zihinsel süreçlerini soyut olarak temsil eden imgeler, bilişsel yeteneklerinde önemli bir rol oynar. Bireylerin yaratıcılıklarını ve estetik duyarlılıklarını ilk yıllarından itibaren geliştirmek, daha sonra çevrelerinin güzelliğini takdir edecek yaratıcı ve üretken insanlar olmalarına yardımcı olacaktır. Sanat eğitimi kadar önemli bir alanda bu üzerinde durulması gereken bir konudur. Sanat eğitiminin bilişsel, duyuşsal ve psikomotor alanlarla ilgilenmesi, birçok değişkenin olduğunu ve bu değişkenlerin öğrencilerle bir arada bulunabileceğini düşündürmektedir. Bu nedenle eğitim sistemlerine ve programlarına farklı yöntem ve tekniklerin tanıtılması ve bu yöntemlerin sanat eğitimi sürecinde kullanılması önem arz etmektedir. Böylece

1196

birey, sanata karşı önyargularını aşarak, sanata ilgi duyan, eleştirilere saygıyla yaklaşabilen, karşıt görüşlere sahip etkin bir sanat tüketicisi haline gelir. Bu bağlamda çalışma, çağdaş eğitim felsefesinin argümanlarına odaklanarak sanat eğitimi öğrenme sürecinde kullanılan yöntemleri öne çıkarmayı amaçlamaktadır. Araştırma için gerekli verilerin sağlanması amacıyla ulusal ve uluslararası çalışmalardan yararlanılmış, tez, makale, toplantı ve konferanslar dijital ortama aktarılmıştır. Aranılan ve elde edilen bilgiler araştırmalara dâhil edilmiş ve sanat eğitimi öğrenme süreci üzerinde durulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Robot, Sinema, Bilim Kurgu, Suret, Uzaktan Kontrol

Abstract

There are many research and teaching methods that aim to develop and encourage individual creativity. Because individuals benefit from flexible learning opportunities and participation in inclusive workspaces. The field of art education is considered to be the most informative and effective branch in developing the creative abilities of the individual throughout the educational process from the beginning of education. Through art education, individuals gain the ability to develop their creative skills and approach problems from a multifaceted perspective. In this sense, the use of different methods and techniques in the process of art education and learning through art draws attention. The methods and techniques developed in this direction are already available in the system and can be updated and used by educators in the process. If these studies are carried out and planned under the control of the teacher and the student, the learning process will be more effective and the course objectives will be achieved. Programs and plans are designed to develop and transform children at all levels of education. In this context, structured methods and techniques are used. Art education plays an important role in developing children's creativity and skills, regardless of their physical development. Images that abstractly represent an individual's mental processes play an important role in their cognitive abilities. Developing individuals' creativity and aesthetic sensibility from their early years will help them become creative and productive people who will later appreciate the beauty of their environment. In an area as important as art education, this is an issue that needs to be emphasized. The fact that art education deals with cognitive, affective and psychomotor areas suggests that there are many variables and that these variables can coexist with students. For this reason, it is important to introduce different methods and techniques to educational systems and programs and to use these methods in the art education process. Thus, by overcoming his prejudices against art, the individual becomes an effective art consumer who is interested in art, can approach criticism with respect, and has opposing views. In this context, the study aims to highlight the methods used in the art education learning process by focusing on the arguments of contemporary educational philosophy. In order to provide the necessary data for the research, national and international studies were used, and theses, articles, meetings and conferences were transferred to the digital environment. The information sought and obtained was included in the researches and the art education learning process was emphasized.

Keywords: Art, Art Education, Learning Process, Method, Technique.

1. Giriş

Sanat eğitiminin kavramsal çerçevesi, bireyin öğrenmesini ve davranışını geliştirdiği söylenebilir. Dolayısıyla öğrenme, düşünme, planlama, yorum yapma, kendini ifade etme becerisi ile sanatsal ve estetik eleştiriyi formüle etme becerisi sanat eğitimi yoluyla gelişebilmektedir. Gel (1996)'e göre; Birey sanat eğitimi yoluyla öğrenirken, bir yandan bakma eylemiyle görmeyi öğrenir, diğer yandan dokunduğu, hissettiği ve modellemeye çalıştığı nesnelere tanıma yeteneğini kazanabilir. Kullanılan motivasyonlar ilham verici olabilir ve doğuştan gelen tüm yeteneklerini geliştirebilir. İhtiyaçlarını ortaya çıkarmanın yollarını bulabilir. Bu sayede potansiyelinin farkına varabilir ve gelecekteki kariyerini seçerken doğru kararlar verebilir. Ürünler ortaya koyarak, malzeme kullanarak yeni deneyimler kazanır, duygu ve düşüncelerini sürece katar. Bu nesnelere arasındaki ilişkileri ve gerçek hayatın zenginliğini kolaylaştırabilir. Bunu yaparken birey yeni bir yaratım sürecine girer ve anlatım yöntemlerini çeşitlendirebilir. Sanat eğitimi ve dolayısıyla sanatsal öğrenme yoluyla öğrenciler; doğayı, çevresini ve olaylarını değişim ve gelişimleri içinde farklı açılardan görme becerisi kazanabilirler. Kavramsal anlamlandırma yolu ile soyut düşünme becerisi kazanabilirler. Sorunlara çözüm odaklı yaklaşma fırsatı elde edebilirler. Sadece zekayı değil, aynı zamanda duygularını da geliştirebilir. Böylelikle kendisi, sanat ve sanatçı arasında bir bağ kurabilir. Yaşadığı toplumu daha iyi ve çağdaş bir düzeye taşımak için sorumluluk almayı öğrenebilir. Birlikte çalışır, grubun verimliliğine odaklanır ve bencillikten kaçınarak işbirlikli öğrenmenin kapısını aralar. Araştırma, deney yapma ve sentez gibi yaratıcı süreçleri teşvik edebilir. Bu, bireyin kendine olan güvenini artırarak, olumlu davranışlar sergileme fırsatı verebilecektir. Bu anlamda sanat eğitimi ve devamında sanat yoluyla öğrenme sürecinde birden çok yöntem-teknik kullanılması mevcut görünmekte ve uygulanabilmektedir. Dolayısıyla öğrenme ve öğretme süreçlerinde farklı yöntem ve tekniklerin kullanılması olağandır. Çünkü sanat eğitimi farklı yöntem ve teknikler kullanıldığında anlamlı sonuçlar ve olumlu farklılıklar ortaya çıkabilmektedir. Eğitim ve öğretimin öğrenme ortamında kapsam ve çerçevesi ele alındığında farklı disiplin alanlarının, bu alanlarda sanat eğitimi başat olmak üzere birden çok yöntemin aktif olarak kullanılması gerekmekte ve süreç bu kapsam ve çerçeve de şekillendirilmelidir.

2. Yöntem

Araştırma için gerekli verileri sağlamak amacıyla ulusal ve uluslararası çalışmalardan yararlanılmış, tezler, makaleler, toplantılar ve konferanslar taranmıştır. Aranılan ve elde edilen bilgiler çalışma kapsamına dahil edilmiş ve literatür taraması yöntemi kullanılmıştır.

Veri analizi, açıklayıcı veya çıkarımsal olmasına bakılmaksızın her türlü istatistiksel teknik açıklama anlamına gelir. Bu anlamda araştırma literatürü verilerin nasıl analiz edilmesi gerektiğini belirtmelidir. Bazı bilim insanları verileri farklı şekillerde tanımlamaktadır. Galtung'a göre veriler; Gözlemlenen ve kaydedilen şeyleri ifade eder. Bu verilerden sonuç çıkarmak için ihtiyacınız olan bilgidir. Bu amaçla toplanan verilerin analizi, çalışmanın amaçlarına göre verilerin temel

unsurlarını ve özelliklerini belirleme ve çıkarma işlemidir (Karasar, 2020). Bu anlamda bu çalışmanın verileri analiz edilirken öncelikle gerekli literatür incelenmiş ve çalışma kapsamında yapılan diğer çalışmalar incelenmiştir. İkinci olarak gerekli literatür araştırmasında; konferans ve bilimsel etkinliğe ait eser, makale, kitap, çalışma ve yayınlar analiz edilmiştir. Bu süreç çalışma tamamlanıp gerekli sonuçlar elde edilene kadar devam etmiştir.

3. Bulgular

3.1. Sanat Eğitimi Öğrenme Süreci

Bireyin eğitimi doğumundan itibaren başlar ve ölümüne kadar devam eder. Bu noktadan sonra kişinin, işinin gerektirdiği ve performansının beklendiği alanlarda sürekli eğitim alması faydalı olacaktır. Bu işlem öncesinde ve sırasında da devam etmektedir. Yukarıdaki örneklerin de gösterdiği gibi eğitim oldukça karmaşık bir süreçtir. Öğrenmenin katılım çerçevesinde gerçekleştiği görüşü ve etkileşimin sosyo-kültürel araştırmalarda doğuşu vardır. Bağlam açısından zengin öğrenme ortamları, ilginin öğrenme ortamları ve yöntemlerine çekilmesini sağlayabilmektedir (Sullivan, 1993: 8). Başaran'a göre (akt: Bilirdönmez, Karabulut, 2016) eğitim, aslında kişinin başkalarının etkisi altında, kendi davranışlarını değiştirmesi anlamına gelmektedir. Bu eğitim, doğumdan ölüme kadar ömür boyu süren bir eğitim sürecidir. Selçuk'a göre (akt: Bilirdönmez, Karabulut, 2016) ise eğitim, insanlığın yaratılışından bu yana var olan bir faaliyet alanıdır. Bu tanımlara göre bazı davranışların değiştirilmesi gerekmektedir. Ancak bu değişimin bireyin yaşamı boyunca ve gönüllü olarak gerçekleşmesi gerekmektedir. Belli bir zaman diliminde tüm süreci kapsamalıdır. Dolayısıyla eğitimin kalitesine katkı sağlayan durumlarla karşı karşıya kalınabilir. Eğitim, bilimsel ilke, yöntem ve yöntemlere dayalı, insanların yaratıcı faaliyetlerini şekillendiren ve bunları materyal olarak kullanan sanatsal özelliklere sahip hem bilim hem de sanat alanıdır. İnsanlar zihinlerini, duygularını ve motor becerilerini kullanarak çeşitli davranışlar sergileyebilirler. Bazı davranışlarda sebep daha da baskınken bazılarında duygular daha da yoğunlaşır. Duygusal durumlar ve etkileşimler açıkça davranış kalıplarının belirleyicileridir. Dengeli davranış kalıpları zihin ve duyguların uyumuyla ortaya çıkar. Dolayısıyla eğitim bireylerin tüm yaşamını kapsayan uzun bir süreç olarak karşımıza çıkmaktadır. Sanat eğitimi disiplini de bu sürece aktif olarak katılmaktadır (Bilirdönmez, Karabulut: 344).

Eğitimin her kademesinde çocukların gelişimine ve değişimine yönelik program ve planlar geliştirilmektedir. Bu bağlamda yapılandırılmış yöntem ve teknikler kullanılmaktadır. Çocukların gelişimine yönelik planlardan biri de sanat eğitimidir. Gelişmekte olan çocuklar için, çocuğun fiziksel gelişim süreçleri ne olursa olsun, yaratıcılığını ve becerilerini geliştirmek için sanat eğitimi bir gerekliliktir. Çocukların zihinsel süreçlerini soyut olarak ifade eden görseller çocukların tanınmasında önemli bir yer tutar. Yaşamın ilk yıllarında çocukların yaratıcılığını ve estetik duyarlılıklarını geliştirmek, onların daha sonra çevrelerinin güzelliklerini takdir edecek yaratıcı ve

üretken insanlar olmaları için önemlidir (Akkurt, Boratav, 2018: 55). Öğrenci bu yolla duyu organlarını kullanır ve izlenimleri toplar. Amaç, öğrencinin olaylar ve olgular arasında bağlantı kurmasını ve bunları yaşam, doğa ve sanatta yaşadığı zevkler açısından değerlendirmesini sağlamaktır. Eğitimcinin görevi, çocuğun yaratıcı gücünün gelişmesini sağlamaktır. Bu yöntem Tonguç'un bahsettiği sanat eğitimi hareketinin bir ürünüdür. Bu sayede sanat dersleri geometri ve kopyalama konularından kurtularak çocukların yaratıcılığının etkililiğine olanak tanımıştır (Kurtuluş, 2002: 33). 1957 yılında, Viktor Lowenfeld ise sanat eğitimini; bir terapi, sembollerin yorumlanması ile sembollerden kurgusal sonuçlar çıkarma yoluyla ulaşılan bir teşhis olarak değerlendirmiştir. 1958 yılında Edith Kramer, sanat öğretmenin hem bir sanatçı hem de bir öğretmen terapist olma yeteneğine sahip olması gerektiğini öne sürmüştür. Dolayısıyla sanat, duygusal bozuklukları düzeltmeye, geliştirmeye ve eksiklikleri gidermeye çalıştığını savunmuştur. Susanne Langer, sanatın görevinin; duyguya anlam vermek ve bu anlamlandırmadaki kazanım ile birlikte insanların kendi duygularını ve kişiler arasında paylaşabildiği duyguları anlayabileceğine dair düşüncelerini dile getirmiştir. Duygusal boşalım, ihtiyacı ve düzeni keşfetme ve düzen yaratma ihtiyacından gelmektedir. Bu anlamda sanat kenarda tutulan, baskı altında olan duygularımızın dışa vurulmasını sağlamaktadır (Erbay, 1997: 53).

Sanat yoluyla öğrenme süreçlerinin etkili olabilmesi için eğitmenin öğrencinin özelliklerini, ihtiyaçlarını ve beklentilerini yeterince algılaması ve süreçte dikkate alması gerekmektedir. Aynı zamanda eğitmenin, öğrencisine nitelikli bir öğrenme ortamı sunabilmesi için, öğrencinin gelişim özelliklerine uygun olması ve bireysel farklılıklardan olumsuz etkilenmemesi gerekir. Çünkü her birey farklıdır ve bu yönde geliştirilmesi gerekir. Bireyin eğitiminde; sol beyin yapısına odaklanan okul programları (matematik ve fen dersleri), bireyin her alanda ilerlemeleri ve yaratıcılıklarının gelişimi için yeterli değildir. Okul müfredatı, uygun içerik ve öğretim süreleri ile sanat, matematik ve fen derslerini zorunlu dersler olarak içermelidir. Eğitim süreci aynı zamanda beynin sağ yarı küresini harekete geçiren ve geliştiren sözsüz, spesifik ve sezgisel düşünme stillerini de içermelidir. O zaman okul programları her alanda yaratıcı insanlar yetiştirmeye uygun hale gelecektir (Buyurgan, Buyurgan, 2020: 3). Öğrenciler aynı ortamda eğitim görebilmektedir. Ancak yetenekleri, öğrenme stilleri ve algıları farklı yönlerde gelişim göstereceği için bu bağlamda programın hazırlanması önemli görülmektedir. Öğretmenlerin bu süreçlerde plan ve program dahilinde öğrenme içerikleri oluşturması olumlu geri bildirimler sağlayacak ve süreci olumlu etkileyecektir. Bu hedefe ulaşmak için eğitmenin, öğrencilerin ilgi, istek ve yeteneklerini yeterince tanınması gerekir. Öğrenciyi tanımanın amacı, onun yeteneklerine ve sonuçlarına göre öğrenmesini desteklemek, yaşına uygun gelişim özelliklerini geliştirip sürdürmek ve öğrendiği ortamdan anlamlı şekilde faydalanmasını desteklemektir. Sanat yoluyla kişinin gizli yeteneklerini keşfetmek eğitimcilerin sorumluluğundadır. Çünkü her çocuğun bir estetik algısı vardır. Özellikle öğrencinin fiziksel, sosyal ve bilişsel özellikleri ile sanata olan ilgileri, akademik başarıları, öğrenme

alışkanlıkları, nitelikli öğrenmeye erişim yolları, kişilikleri, işlevler vb. özellikleri bu bağlamda görülebilir (Kılıç, 2023: 120).

Artut (2020)'a göre; Birey sanatsal öğrenme yoluyla yaratıcı etkinlik sürecini geliştirebilir. Bireyler bu süreçlerin yanı sıra duyuları aracılığıyla da öğrenme gerçekleştirebilirler. Çünkü öğrenme duyu aracılığıyla gerçekleşir. Birey dokunur, hisseder, koklar, algılar ve içselleştirir. Sanat yoluyla öğrenen öğrenci bu sürece aktif olarak katılır iken öğretmen bu süreçte rehber olarak katılım gösterir. Bu nedenle sanat eğitimi ve sanat yoluyla öğrenme süreçlerinde sanatsal etkinlikler aracılığıyla öğretmen ve öğrenci arasında olumlu ilişkiler ortaya çıkabilmektedir. Öğrenme yapısı açısından bunlar bireyin öğrenme sonucunda geliştirdiği davranış ve tutumlardır. Öğretmenler sanat aracılığıyla farklı teknikleri deneyerek bireylerde kinestetik becerinin geliştirilmesini amaçlamaktadır. Bu beceriyi sağlamak için eğitimciler, bireylere yaratıcılıklarını geliştirme ve algısal öğrenmelerini geliştirme fırsatı sunan sanat eğitimi sunmaktadır. Genel olarak sanat derslerinde materyallerin daha çok bireysel algıya uygun hale getirilmesi tercih edilmektedir. Bu materyalin öğrencilere faydalı olacak şekilde hazırlanması öğretmenin sorumluluğundadır. Sanat yoluyla gerçekleştirilen bu süreçte bireyin hazırlayıcı ve gelişimsel özelliklerine dikkat edilmelidir. Bu anlamda bakıldığında sanat eğitimi sürecinde çeşitli yöntem ve yaklaşımların kullanılması anlamlı farklılıkların ortaya çıkmasını sağlayabilecektir.

Kırıçoğlu (2019)'na göre ise; birey sanat eğitimi öğrenme sürecinde öğrenirken, öğretmenler bireyin ön bilgilerini harekete geçirerek yeni ve eski bilgiler arasında anlamlı bir bütünlük kurmaya çalışır. Eski öğrenmeler yeni öğrenmelerin etkisini kolaylaştırdığı için bireyler bilgilerini de aynı ölçüde geliştirirler. Öğretmenler öğrenciye bu bilgileri düzenleme fırsatı vermelidir. Bilgi öğrenci tarafından yapılandırıldığında subjektif hale gelir ve objektiflikten uzaklaşır. Sanatta bu eylemler, bu şekilde gerçekleştiği sürece anlam taşır. Sanat eğitiminin amaç ve kapsamına hâkim olmak aynı zamanda teorik bilgiden uzaklaşarak bireyin duyularını ve yaratıcılığını geliştirmeyi de amaçlamaktadır. Amerika'nın "Owatton Projesi" kapsamında sanat eğitiminin tarihinde sanatın öğrenme yoluyla hayata geçirilmesi önemli bir yer tutmaktadır. Bu projenin amacı, sanatı hayata entegre ederek, sanatı değerli müzelerden alıp insanlığa sunarak toplumdaki bireyler arasında ortak bir estetik yargıya ulaşmaktır. Dolayısıyla sanat teorik eğitim programlarıyla yetinmeyecek, hayatın kendisi haline gelecektir.

Pek çok alanda sanat eğitimi yaratmak; psikoloji, felsefe, sosyoloji, antropoloji gibi çeşitli bilimsel alanlarda geliştirilmesi gerekmektedir. Özellikle Victor Lowenfeld, Herbert Read ve Schaefer-Simmern bu disiplinlerin sanat ve sanat yoluyla eğitime dair en önemli vizyonları sunmuşlardır. Lowenfeld'in araştırması psikoloji alanında sanat eğitiminin önemini ve gerekliliğini açıklamaktadır (Kırıçoğlu, 2019: 30).

Lowenfeld'in görüşleri birkaç noktada özetlenebilir:

1. Lowenfeld, sanatı bireyin gelişimini destekleyen bir araç olarak görür, sanat ile çocuğun yaratıcılığı ve entelektüel gelişimi arasında bir birlik oluşturur. Yetişkinlerin ve çocukların hayatında sanatın önemli bir yer tuttuğunu belirtmektedir. Ancak çocuğun özelliklerini, tercihlerini ve ilgi alanlarını anlamak önemlidir. Bu da o dönemde sanatın bir araç olduğunu ve sanat yoluyla bireyin gelişiminin önemli olduğunu göstermektedir.
2. Bireyin yaratıcı ve sanatsal gelişimi önemlidir. Bu gelişim aynı zamanda bireyin entelektüel gelişimi arasındaki ilişkinin gelişmesini de destekler. Bu anlamda sanatsal etkinliklerin uygulanması çocuğun yaratıcılığını ve sanatsal gelişimini hızlandırır ve entelektüel gelişimine olumlu etki yapar.
3. Derslerin sanatsal olarak uygulanması bireyin sadece bir bütün olarak gelişimini değil, aynı zamanda öğrenmesini ve kavram edinmesini de destekler.
4. Sanat bireyin kendini ifade etme aracıdır.
5. Bireyler, belli bir yaşta çizimle aynı özelliklere sahip olan ilk çizimlerden yola çıkarak diyagramlar oluştururlar.
6. Bireyler sanatsal gelişimlerinde iki farklı özellik sergilerler. Bu; görsel ve yapıcı tiplerdir. Öğretmenler öğretimi gerçekleştirirken sanatsal altyapısı olan etkinliklere yer vermeli ve etkinlikleri öğrencilerin özelliklerine göre planlarken dikkatli olmalıdırlar (Kırısoğlu, 2019: 29).

Herbert Read'e göre sanat; Bireyin ve sanatçının kendiliğinden ve düşünmeden ortaya çıkardığı bir olgudur. Her sanatsal obje kişiliği ve onun özünü yansıtan bir ifade biçimidir. Birey istemsiz olarak nesnelere ilişkin algısını açığa vurur. Bu keşif süreci ne kadar ilkel olursa birey, alışkanlıklarını, mizacını, ilgi ve yeteneklerini o kadar keşfeder ve geliştirir. Bu nedenle sanatsal faaliyetler yürütülürken özgünlükten ödün verecek uygulamalara yer verilmemelidir. Bunun yerine bireyin bireysel becerilerini ve güçlü yönlerini geliştiren etkinliklere yer vermek daha mantıklıdır. Bu anlamda sanat yoluyla eğitim faaliyetlerinin her bireyin kişiliğine uygun olarak geliştirilmesi gerekmektedir. Ancak birey ile toplumun uyumlu birliğinin sağlanması gerekmektedir. Öğretmenin sorumluluğu, sanatsal etkinlikler yoluyla çocuğun sanatsal öğrenmesini, liderliğini, algısını ve yaratıcılığını geliştirmektir (San, 2010: 134).

Simmern, sanat yoluyla uygulanan eğitim etkinliklerinin bireyin bilişsel zekâsının içsel durumlarına dayandırılması gerektiğini savunmaktadır. Bu sanatsal öğrenme şekli psikolojik süreçlerden kaynaklanmaktadır. Dolayısıyla bu yaratıcı eylemin bütünleştirici karakterinden söz edebilmek mümkündür. Algısal deneyimleri gerçek ifadelerle dönüştürme süreçlerini “sanatsal biliş” olarak adlandıran Simmern, ana araştırma alanı olan psikoloji alanlarına odaklanmasa da bu alanların varlığını inkâr etmemiştir. Ancak asıl uygulama alanı, maddenin altında yatan

bütünleştirici ve tedavi edici olgularda yatmaktadır. Bu anlamda sanat eğitimi kalıplaşmış gerçeklikten kurtularak disiplinlerarası bir tutum sergileyebilmektedir (Kırıçoğlu, 2019: 30).

Sanat eğitimi ve sanat yoluyla öğrenme süreci söz konusu olduğunda Klaus Kowalski dikkat çekmektedir. Kowalski, sanatsal etkinliklerin peşinde koşarak, yalnızca rasyonel temellere dayanan bir eğitim anlayışı geliştirmiştir. Kowalski iki türün varlığından bahseder: mantık ve yaratıcılık. Yaratıcı düşünmenin yalnızca sanatsal açıdan yetenekli kişilerde gözlemlenebilecek bir düşünme biçimi olduğunu savunmuştur. Bu anlamda bireyin çevreyle iletişimindeki gerçekçi tutum ve davranışlarının dış dünyanın çeşitliliğinden kaynaklandığına inanmıştır. Bu anlamda sanat eğitimi ve sanat yoluyla öğrenme sürecinin gereklerinden biri de uygulamalı etkinliklerde çocuğa görsel alanda görsel okuryazarlık kazandırabilmektir (San, 2010: 135).

3.2. Sanat Eğitiminde Öğrenmede Çokça Kullanılan Yöntemler:

Bireyin yaşına, zekâ ve kişilik özelliklerine göre yorumlanması amaçlanan sanat eğitimi, örgün eğitim kurumlarındaki gerçekleşen öğrenme sonuçlarını bireyin yaratıcılığını teşvik edecek düzeyde olmasını sağlamak açısından önemlidir. Bu nedenle süreç boyunca her öğrencinin performansını değerlendirirken dikkatli olunmalıdır. Sanat eğitimin önemi göz önüne alındığında, önemli sorulardan biri de bu eğitim disiplinin nasıl uygulanabileceğidir.

Etkili öğretimin temel şartı öğretmenin öğrencilerin özelliklerini, ihtiyaçlarını ve beklentilerini bilmesidir. Öğrenci gelişiminin tüm aşamalarında evrensel sayılabilecek bazı ortak özelliklerin yanı sıra her öğrencinin kendine özgü özellikleri vardır. Her insan ve dolayısıyla her öğrenci eşsiz bir varlıktır. Bir öğretmenin derslerini doğru planlayabilmesi, etkili bir şekilde uygulayabilmesi, öğrencilerin ilgi ve ihtiyaçlarına uygun öğretim yöntem ve tekniklerini seçebilmesi için öncelikle öğrencilerini iyi analiz etmesi gerekmektedir. Öğrenciyi tanımanın amacı, öğrenciyi farklı özellikleriyle tanımlayabilmek, hangi durumlarda nasıl davranacağını tahmin edebilmek, gelişimine ve adaptasyonuna yardımcı olmak ve eğitim-öğretimde uygun düzeyde dil kullanmasına olanak sağlamaktır (Güven, 2018: 35). Bu anlamda öğrenme sürecinde doğru yöntem ve tekniğin seçilmesi önemli görülmektedir. Çünkü öğrenmede kullanılan yöntemler, hedefe ulaşmanın sistematik bir yoludur. Belirlenecek teknikleri seçerken yöntemlerin uygulanması da önemlidir. En önemlisi seçilen yöntemin hedefe en kesin, basit ve kısa yoldan ulaşmamıza yardımcı olmasıdır. Literatüre bakıldığında öğrenme yöntemlerinin farklı şekillerde sınıflandırıldığı görülmektedir. Bu sınıflandırma, geleneksel ve çağdaş yöntemler arasında yöntem ayırımına yol açmıştır. Geleneksel yöntemlerin öğretmen odaklı olması, öğrenciyi ikinci plana iterek pasif alıcı haline getirmesi, geleneksel yöntemlerin kullanımını geri plana itmiştir. Modern yöntemlerin daha çok öğrenci merkezli olması, sürecin öğrenci tarafından organize edilmesi ve öğretmenin süreçte rehber rolünde olması çağdaş yöntemlerin kullanımını artırmıştır. Pedagojide yöntem kavramı ele alındığında yeni davranışların öğrencilere nasıl öğretilbileceği sorusu ortaya çıkmaktadır. Eğitim hedeflerine

ulaşmak, uygun yöntemin seçilmesiyle sağlanabilir. En önemlisi hiçbir yöntemin tek bir işlevi yoktur ve amaçlara, içeriğe, öğrenme ortamına ve öğrencinin istenilen özelliklerine bağlı olarak yöntemlerin bir arada kullanılmasıyla nitelikli öğrenme gerçekleşir (Özarbaş, 2018: 260). Öte yandan yaratıcılığın özellikleri de dikkate alındığında sanat eğitimi öğrencileri için tek bir özellik kümesi geliştirilmemiştir. Sanat eğitimi literatüründe anlamı, okullarda kullanımı üzerinde mutabık kalınmış olmak yeniden kavramsallaştırılmalı ve yaratıcılığın veya yaratıcılık potansiyelinin kanıtı olmalıdır. Bu anlamda araştırma yaparken ve geliştirirken dikkate alınmalıdır. Öğrenme yöntemleri ve nitel eğitim değerlendirmeleri gerebilmektedir (Zimmerman, 2009: 393). Bu anlamda sanat eğitimi öğrenme sürecinde de yöntemlerin seçilmesi ve tercih edilmesi süreç açısından ve öğrenci bakımından önemli görülebilmektedir. Bu kanıda ortaya çıkan bulgunun sanat eğitiminin bilişsel, duyuşsal ve psikomotor alanlara dayalı çok yönelimli yapıya sahip olmasından kaynaklanabilmektedir. Sanat eğitimi çerçevesinde bakıldığında öğrenme süreci birçok yöntemle işlenmesi olağan görülebilir. Çünkü sanat eğitimi tek bir paradigmaya bağlı olarak ilerlememe açısından sığ olabilmektedir. Sürecin önemi ve aktifliği bu anlamda rol oynamaktadır. Öğretmenin üzerine düşen ise bu aşamada sanat eğitiminin kapsam ve çerçevesine bağlı olarak süreci farklı öğrenme, yöntem ve yaklaşımlarla işlemesidir. Öğrencinin bütünsel gelişimi için bu bir gereklilik olarak söylenebilir. Çağdaş eğitim sistemleri hatta çağdaş sanat eğitimi kuramları da bu yönde gelişim gösterebilmekte ve öğrenme sürecini etkileyebilmektedir.

Öğrenme sürecinde yöntemler farklı şekilde sınıflandırılır. Bu sınıflandırma genel olarak öğretmenin yaklaşımına dayalı yöntemler, teknik özelliklere dayalı yöntemler, kullanılan malzemeye dayalı yöntemler ve bireysel özelliklere dayalı yöntemlere ayrılmaktadır. Sanat eğitimi yöntemlerinin bilişsel, duyuşsal ve psikomotor davranışların kazandırılmasına yönelik olduğu söylenebilir. Ancak bu yöntemlerin öğrenme stratejileri açısından değerlendirilmesi gerekebilmektedir. Sanat eğitiminde ve diğer alanlarda kullanılan öğretim yöntemleri konuların kapsamını, edinilen bilginin aktarılma biçimini ve kullanılan eğitim teknolojilerinin yapısını içermektedir. Kullanılan yöntemler, özellikle de teknik özellikler dikkate alınarak, derste kullanılacak materyallerin farklı yöntemler kullanılarak oluşturulması önerilmektedir. Bu nedenle sanat eğitimi araştırmacıları gelişimden kaynaklanan ihtiyaçlara cevap verecek şekilde yenilik yapmaya çalışmışlardır. Amerika'daki araştırmaların çoğunluğu Uluslararası Sanat Yoluyla Eğitim Derneği (InSEA) tarafından düzenlenen konferanslar, çalışmalar ve sempozyumlar şeklinde yürütülmüştür (Aykut, 2006: 35).

Öğrenme içeriğinin nasıl uygulandığı, hangi öğrenme yöntemlerinin kullanıldığı sorusu öğrenme yöntemlerinin önemini ortaya koymaktadır. Ders dışı eğitim, derinlemesine düşünmeyi veya metodolojik hazırlığı gerektirmez; konular otomatik olarak öğrencinin dikkatini çekebilmektedir. Okul eğitimi, öğrencilerin derslere olan bu kendiliğinden ilgisinden memnun değildir. Öğrenme bilinçli liderlik ve kontrol gerektirir. Öğrenme yöntemleri aracılığıyla ideal öğrenme yöntemlerinin

geliştirilmesi ve derste yer alması gereken soruların sorulması gerekmektedir. Bu yöntemlerin belirlenmesi aynı zamanda öğretmenin kişiliğine de bağlıdır. Bir ders için birden fazla yöntemi tercih edebileceğiniz gibi her ders için kullanılan yöntemlerde de farklılıklar olabilir. Bazen bu yöntemler öğrenme yöntemi, öğrenme tekniği ve öğrenme prosedürü kavramlarıyla aynı şekilde kullanılmaktadır (Erbay, 1997: 62). Bu yöntemlere örnek olarak şöyle sıralanabilir:

1. *Anlatma-Gösterme Yöntemi*
2. *Soru-Cevap Yöntemi*
3. *Araştırmaya Dayalı Yöntemler*
  - a. *Uygulamalı Çalışmalar*
  - b. *Süreç İçinde Değerlendirme*
  - c. *Oyun Tasarımı*
  - d. *Dramatik Oyun*
  - e. *Dramatizasyon*
  - f. *Doğaçlama*
  - g. *Yaratıcı Drama*
  - h. *Sanat Eleştirisi Yöntemi*
1. *1. Çalışmaların Sergilenmesi*
  - i. *Sanatçı Atölyeleri, Galeri, Müze ve Tarihi Yerlere Yapılan Eğitsel Geziler*
  - j. *Birlikte Öğrenme (Ünver, 2002, s. 38).*

3.2.1. Anlatma-Gösterme Yöntemi: Bu yöntem ses ve video tabanlı bir yöntemdir. Bu yöntem sanatsal etkinliklerde destek ve araç sağlayabilecek bir uygulama yöntemi olduğundan reproduksiyon, slayt, panel gibi uygulamalarda sıklıkla kullanılmaktadır. Bu anlamda sanat etkinliklerinde öğretmen gözetiminde kullanılabilir. Ancak bu yöntemin bir dezavantajı vardır. Bu dezavantaj sanatsal faaliyetlerin zamanla monotonlaşmasıdır. Bu nedenle sanat eğitimcisinin eğitim ve öğretim sürecinde sanatsal etkinliklerin etkililiği açısından bu yöntemle başka yöntem ve tekniklerle eşlik etmesi gerekmektedir (Ünver, 2002: 37)

3.2.2. Soru-Cevap Yöntemi: Bu yöntem, sanat eğitimi etkinliklerinde en sık kullanılan yöntem ve tekniklerden biridir. Bu yöntem öğrencilerin düşünme ve konuşma alışkanlıklarını geliştirmeleri açısından önemlidir. Pek çok konuda olduğu gibi sanat derslerinde de etkili bir şekilde kullanılmaktadır. Eğitim sisteminde Sokratik yöntem olarak da bilinmektedir. Sokrates'in önceden belirlenmiş sorular sorarak karşısındaki zihnindeki gizli gerçekleri keşfetmesine ve bu sayede onun doğruyu bulmasına yardımcı olduğu bir yöntemdir (Demirel, 2021: 108). Bu yöntemin sanatsal etkinliklerde kullanılması, öğrencileri sanat tarihi, estetik ve sanat eleştirisi konularında doğru

cevaba yönlendirecek bir yöntem olarak tasarlanmıştır. Bu anlamda öğrencilerin belirli konulara yoğunlaşabilecekleri ve zihinsel faaliyetler gerçekleştirebilecekleri bir ortam yaratılmaktadır.

3.2.3. Araştırmaya Dayalı Yöntemler: Çağdaş eğitim öğretim sistemlerinde, öğrenme ve öğretme ortamlarında çokça kullanılan bu yöntemler, sanat eğitimi ile gerçekleşen sanatsal etkinliklerde de tercih edilmektedir. Bu yöntemler öğrenci ve öğretmen etkileşimine dayalı karşılıklı iletişime dayanan yöntemlerdir (Ünver, 2002: 38).

3.2.3.1. Uygulamalı Çalışmalar: Uygulamalı çalışmalar, en az dört sanat disiplininin (yaratıcılık, estetik, eleştiri, yargılama ve yorum) tek bir sanat eserinde anlamlı ve öğretici bir kombinasyonla birleştirilmesiyle gerçek anlamına ulaşır. Uygulamalı çalışmaların yanı sıra bazen estetik, bazen tarihsel araştırma yöntemleri de öğrenme ortamına dahil edilebilir ve öğretim materyalleri bu çerçevede genişletilebilir. Aynı zamanda konuya ve diğer eğitim durumlarına bağlı olarak bu yöntem, çeşitli disiplinlerin bir arada tasarlanması ve uygulama kapsamına entegre edilmesi için de kullanılabilir. Eğitim sistemi ve müfredatın modern ve yapılandırmacı yaklaşımlara göre tasarlandığı dikkate alındığında bu yöntemin önemi dikkat çekmektedir (Parsıl, Kılıç, 2023: 121).

3.2.3.2. Süreç İçinde Değerlendirme: Sanat eğitimi alanında ölçme ve değerlendirme sürecine ilişkin oldukça farklı yaklaşımların olduğu ortaya çıkmaktadır. Bazı görüşler daha ürün odaklı bir değerlendirmeden bahsederken, bazıları da sürecin değerlendirilmesine yönelik önerilerde bulunuyor. Bazı eğitimciler temizlik, derse devam, derse ilgi gibi öğrenci tutumlarının da değerlendirmeye dâhil edilmesi gerektiğini savunurken, bazıları da dereceli değerlendirmenin sanat eğitimi kapsamına alınmaması gerektiğini savunmaktadır. Bu anlamda eğitim-öğretim sürecinde ölçme ve değerlendirme yönteminin belirlenmesinden önce ne öğretildiği de önemlidir (Ayaydın, 2010: 247).

3.2.3.3. Oyun Tasarımı: Oyun tasarımı, bireylerin toplumsal varlığının şekillenmesinde ve kişiliğinin gelişmesinde önemli işlevler üstlenmektedir. Bireyler için ortak dilin kullanıldığı, birbirlerini tanımasalar bile birlikte oynayabilecekleri en doğal iletişim ortamını yaratır. Bireyin sosyal yönünün gelişmesinde büyük rol oynar. Bu sosyal beceriler, bireylerin sosyal bilgilere yanıt vermelerine, olaylara başkalarının bakış açılarından bakmalarına, vicdanlarını oluşturmalarına, düşünceli değerlendirmeler yapmalarına, sosyal beceriler kazanmalarına ve arkadaşlık kavramını geliştirmelerine yardımcı olur. Ayrıca birey oyun oynarken arkadaşlarına yardım edebilme, karar verebilme, özgüven sahibi olma, hoşgörülü olma gibi gelecekte kişiliğini şekillendirecek nitelikler kazanır (Genç, 2014: 382).

3.2.3.4. Dramatik Oyun: Dramatik oyun teorik boyutunun da oluşturulması gerekli olsa da ağırlıklı olarak oyunlaştırma, animasyon ve doğaçlamaya dayalı, atölyelerde yürütülen bir etkinliktir. Atölye çalışmaları gruplar halinde ve bir liderin rehberliğinde gerçekleştirilir. Drama, liderin

rehberliğinde grup etkileşimi yoluyla yaşanan bir süreçtir. Alanında eğitim almış bir liderin öncülük ettiği atölye çalışmalarına katılım, dramanın ve anlamının anlaşılmasını kolaylaştırır (Akyol, 2003: 2).

3.2.3.5. Dramatizasyon: Sanat eğitimi doğası gereği bireyleri hayal kurmaya, yaratıcı olmaya, eleştirel düşünmeye ve iş birliği yapmaya teşvik eder. Sanat eğitimi kişinin boş zamanlarını değerlendireceği bir disiplin değildir. Her yönüyle insanların ilgisini çeken, onları estetik duyarlılığı yüksek, insana saygılı, değerlerine bağlı insanlar olmaya yönlendiren önemli bir disiplin olarak kabul edilmektedir. Bu derste istenilen amaca ulaşmak için geleneksel öğrenme yöntemleri yerine mevcut sisteme olumlu katkı sağlayan eğitim ve öğretim yöntemlerinin kullanılması ve uygulanması olumlu etki yaratacaktır. Bu farklı uygulamalardan biri de dramatizasyondur. Dramatizasyon sanat eğitiminin önemli bir parçasıdır (Dilmaç, Dilmaç, 2020: 88).

3.2.3.6. Doğaçlama: Belirli bir plan dâhilinde hazırlık yapılmadan, süreçte oluşturulan, saptanan konuyu herhangi bir değişime uğratmadan, yaratıcı şekilde ifade edilen yöntemdir. Sanat eğitiminde özellikle sanatsal uygulamaların özgünlüğünde tercih edilmektedir (Ünver, 2002: 40).

3.2.3.7. Yaratıcı Drama: Drama yaratıcı bir süreçtir ve en önemli özelliği doğru ya da yanlışın olmamasıdır. Çünkü dramada tasvir edilen ve sunulan şey o anda ortaya çıkmaktadır. Dramada rol oynayanların her şeyden önce birbirlerine güvenmesi gerekmektedir. Önemli roller için çalışmayı kolaylıkla tamamlayıp istenilen mesajı iletebilen öğrenciler seçilecek olsa da daha çekingen öğrencilerin başka roller üstlenmesi teşvik edilmelidir. Rol oyununun ardından oyuncudan önce öğrencilerden bir değerlendirme yapılması istenir, ardından izleyicilerin dizide yaşananlarla ilgili görüşleri sorulur. Rol yapma davranışını tartışarak sonuçlara varılır. Amaç, sosyal yaşamda ortaya çıkabilecek farklı durumları, öğrencilerin oyuncu olarak yer aldığı farklı sahnelerde göstermek ve dersi bunların üzerine kurmaktır. Öğrencinin grup halinde çalışarak bir deneyimi, olayı, fikri veya davranışı doğaçlama, rol yapma, drama veya tiyatro tekniklerini kullanarak incelediği ve hayata geçirdiği süreç temelli bir yöntemdir. Çoğunlukla sanatsal faaliyetler sırasında gruplar halinde kullanılır. Öğrenci etkileşimini ve yaratıcılığını teşvik eden ve destekleyen bir yöntemdir (Özerbaş, 2018: 280).

3.2.3.8. Sanat Eleştirisi Yöntemi: Sanat eleştirisi yöntemi, sanatı tartışırken görsel kavram ve terimleri kullanır. Birey sanat yoluyla ortak konuşma ve yazma yollarını öğrenir. Görsel sanat görselleri gerçekten ilgi çekicidir ve bireylerin dikkatini çeken ve onları konuşmaya ve yazmaya motive eden sorunlar ve temalar sunar. Sanat eleştirisinden uyarlanan sanat öğrenme etkinlikleri bireyin, dilin tanımlayıcı kullanımının ötesine taşır ve onları görsellerin anlamını yorumlamaya yönlendirir (Mercin, Alakuş, 2005: 40).

3.2.3.9. Çalışmaların Sergilenmesi: Çalışmaların sergilenmesi, bireyin estetik duyarlılığını ve algısını, geleceğin sanat izleyicilerinin hazırlanmasını geliştirerek, bireyin entelektüel gelişimine katkıda bulunarak önemli görevler yerine getirirler. Sanat eğitimcilerine yeni ve geniş ufuklar açan sergiler, bireylere yönelik eğitim programları düzenlemektedir. Öğrencileri sınıfların ve yetersiz imkânların dışına çıkarıp, görerek, dokunarak, yaparak ve deneyerek öğrenmenin daha kalıcı, etkili ve canlı bir sergi ortamına yaklaştırılması, öğretmeni mutlu edecek bir unsur olacaktır. Bu ihtiyacı karşılayan kurumlar arasında stüdyolar, galeriler, sergiler ve hepsinden önemlisi müzeler yer almaktadır. Sanat eğitimi sadece kitaplara ve teorik bilgilere dayalı değil, yeni yöntemler sayesinde bireylerin kendilerini yeni ve farklı bir alanda daha iyi ifade etmelerine olanak sağlayacaktır (Atilla, Bulut, 2017: 708).

3.2.3.10. Sanatçı Atölyeleri, Galeri, Müze ve Tarihi Yerlere Yapılan Eğitsel Geziler: Müze ağırlıklı eğitsel geziler, toplumda estetik duyarlılığı olan ve bunu gösterebilen insanlara yardımcı olmayı amaçlar; iyi ruha sahip, zevkli, saygılı, dürüst ve iyi bir kişiliğe sahip, dost canlısı insanların sayısının artması etkili olacaktır. Sanat eğitimi temel olarak bireylere görmeyi, araştırmayı, sormayı, denemeyi ve sonuç çıkarmayı öğretir. Böylece birey, soyut ve somut imgeler arasında nasıl iletişim kurulacağı sorusunu sorarak yaratıcılığını geliştirecek deneyler, denemeler ve araştırmalar gerçekleştirecektir. Yaratıcılık sanat eğitiminin önemli değerlerinden biri olmakla birlikte eğitimin tüm alanları için de önemlidir. Dolayısıyla sanat eğitiminde vurgulanan yaratıcılığın diğer alanları da etkileyebildiği söylenebilir (Ayaydın, 2017: 16).

3.2.3.11. Birlikte Öğrenme: Öğrencilerin küçük gruplar halinde bir problemi planlamayı ve çözmeyi öğrendikleri bir yöntemdir. Bu yöntemde karşılıklı etkileşim ve iş birliğine dayalı yöntemler yaygın olarak kullanılmakta ve desteklenmektedir. Grup çalışması, bireysel çalışmanın toplamından daha fazlasını yaratır. İş birliği üzerine çalışan sosyal bilimciler, ortak hedefler doğrultusunda çalışan insanlar arasındaki farkı açıklamaktadırlar (Yılmaz, 2007: 747). Bu anlamda birlikte öğrenme aynı zamanda işbirlikçi grup çalışmasını da ortaya çıkarmaktadır.

SONUÇLAR

Sanat eğitimi ve sanat yoluyla öğrenme sistemi olarak sanat, pedagojik yöntemleri, algının özelliklerini ve düşünce ürünlerini doğrudan dikkate alır. Deneysel süreçler yoğunlaştıkça eşdeğer düşünme ve algılama becerileri de önem kazanmaktadır. Bu başarı, bireyin sanatsal eğitiminin kalitesine ve nitelikli deneyimlerin yeterince geliştirilmesine bağlıdır. Bu anlamda sanat eğitimi, bireyin zihinsel ve fiziksel eğitiminin ayrılmaz bir parçası olarak, yaratıcı gücün gelişmesine ve sanatsal ifadeye yönelik olumlu bir tutum geliştirilmesine olanak sağlar. Yapılan bazı araştırmalar programın amacına uygun sanatsal öğrenme etkinlikleri oluşturmanın gerekliliğini ön görmektedir.

Geçmişin sanat öğretim yöntemlerini ve temaları doğrultusunda ortaya çıkan durumu göz önünde bulundurduğumuzda bu durumun ne kadar ciddi olduğu anlaşılabilir (Arpalı, 2008, s. 106).

Sanat eğitiminde her birey için gerekli ve uygun ortamın yaratılması gerekmektedir. Bu sayede birey sanata yönelik ön yargılarını aşarak sanata ilgi duyan, karşıt görüşlerden gelen eleştirilere saygıyla yaklaşabilen etkili bir sanat tüketicisi haline gelir. Yaygın kabul gören bir sanat eğitiminde kalıplaşmış sanat alanlarıyla uğraşmak yerine aynı zamanda edebiyat, müzik, tiyatro, opera, bale, drama, resim, heykel, sinema ve televizyon gibi sözlü ve işitsel sanatlarda da kendilerini ifade etme olanağı elde edebilirler. Dolayısıyla bütünsel sanat eğitimi, sanatın varlığı, sanatın yaratılma süreci, sanatın toplumsal yaşamdaki yeri, farklı sanat türleri, ortaya çıkan akımlar ve sanat anlayışları vb. konuları ele alan sanat tarihi yer almaktadır.

Bireylerin sanatsal becerileri; estetik, sanat psikolojisi, sosyoloji gibi alanlarla bütünleşerek sanat eğitimine ilişkin teorik bilgilerin incelendiği bir alan haline gelmiştir. Bireyin eğitiminde öğretmenin teorik bilgiyi aktarmasının ve öğrenme sürecinin nasıl gerçekleşmesi gerektiğini açıklamasının önemli olduğu varsayılmaktadır. Seçilen yöntem öğrencinin öğrenmesini ve dolayısıyla yaratıcılığını etkileyebilir. Bu anlamda öğretmenin süreci planlarken dikkat etmesi gereken birçok husus vardır. Bu hususlardan en önemlisi ise bireydir. Bireyin süreçten maksimum faydayı sağlaması ve öğrenmelerini hayatına entegre etmesi, süreçte kullanılan bir yöntemin varlığını göstermektedir. Bu doğrultuda geliştirilen yöntem ve teknikler sistemde halihazırda mevcut olup eğitimciler tarafından güncellenerek bu süreçte kullanılabilir. Bu çaba öğretmenin kontrolünde ve öğrenciyle birlikte yürütülür ve planlanırsa süreç daha etkili olacak ve ders amacına ulaşacaktır. Sanat eğitimi kadar önemli bir alanda, daha fazla ilgiyi hak eden bir konu olduğunu göstermektedir. Çünkü sanat eğitiminin tek bir alanı etkileyen bir alan olmadığı, birçok değişkenin olduğu ve bu değişkenlerin öğrencilerle bir arada bulunabileceği inkâr edilemez. Buna göre eğitim sistemi ve programlarında çeşitli yöntem ve tekniklerin bulunması ve bu yöntemlerin sanat eğitimi sürecinde kullanılması önemli görülmektedir. Kullanılan bu yöntemler ve geliştirilen teknikler sanat eğitimi ve sanatsal öğrenme sürecinde pozitif bir farkındalık ortaya çıkarabilmektedir. Geleneksel eğitim sistemlerinin dayatmış olduğu klasik öğrenme yöntemleri yerine yenilenmiş, çağdaş yöntem ve tekniklerin kullanımı olumlu geri dönüşler sağlayabilmekte ve bireyin başarısını da gözetmektedir. Bu anlamda sanat eğitimi ve sanat yoluyla öğrenme süreci kapsamında farklı yöntem ve tekniklerin kullanımı olumlu bir öğrenme ortamı yaratmaktadır.

KAYNAKÇA

Ayaydın, a. (2017). Çoklu zekâ tabanlı görsel sanatlar eğitiminde bir öğretim yöntemi olarak müze eğitimi. Milli Eğitim Dergisi, 46(214), 9-21.

Ayaydın, A. (2010). Görsel sanatlar eğitiminde ölçme ve değerlendirme süreci üzerine. Milli Eğitim Dergisi, 40(187), 240-250.

- Arpalı, F.S. (2008). Türkiye’de sanat eğitimi yöntemleri. Çanakkale Onsekizmart Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı Resim-İş Eğitimi Bilim Dalı. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Onsekizmart Üniversitesi, Çanakkale.
- Artut, K. (2020). Sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri. Anı Yayıncılık
- Akkurt, S., & Boratav, O. (2018). Neden sanat eğitimi? International Journal of Scholars in Education, 1(1), 54-60.
- Akyol, A. K. (2003). Drama ve dramanın önemi. Türk Eğitim Bilimleri Dergisi, 1(2).
- Aykut, A. (2006). Günümüzde görsel sanatlar eğitiminde kullanılan yöntemler. Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 1(21), 33-42.
- Atilla, U., & Bulut, Ü. (2017). Müze eğitiminin çocuğun görsel sanatlar eğitimine etkileri. Ordu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi, 7(3), 705-714.
- Bilirdönmez, K., & Karabulut, N. (2016). Sanat eğitimi süreç ve kuramları. Ekev Akademi Dergisi, (65), 343-356.
- Buyurgan, S., & Buyurgan, U. (2007). Sanat eğitimi ve öğretimi. Ankara: Pegem A Yayıncılık, 189-209.
- Dilmaç, S., & Dilmaç, O. (2020). Görsel sanatlar dersinde yaratıcı drama yönteminin öğrencilerin eleştirel düşünme becerilerine etkisi. Yaratıcı Drama Dergisi, 15(1), 85-100.
- Demirel, Ö. (2021). Öğretim ilke ve yöntemleri: Öğretme sanatı. Pegem Akademi.
- Erbay, M. (1997). Sanat eğitiminin önemi.
- Erbay, M. (1997). Sanat eğitimi yöntemleri üzerine tartışmalar.
- Gel, Y. (1996). Sanat eğitimi ve yaratıcılık., J. Baysal, N. İpşiroğlu, Z. İpşiroğlu, Ş. Ozil (Ed.). Çağdaş Yaşamı Destekleme Yayınları – 9. İstanbul.
- Genç, S. (2014). Sanat eğitiminde eğitsel oyunların önemi. Bartın University Journal of Faculty of Education, 3(1), 380-392.
- Güven, S. (2018). Öğretim sürecinde öğrenci ve öğretmen. S. Güven., M.A. Özarbaş (Ed.), Öğretim ilke ve yöntemleri. (s. 34-68) içinde. Pegem Akademi.
- Karasar, N. (2020). Bilimsel araştırma yöntemi. Nobel Yayıncılık.
- Kurtuluş, Y. (2002). “Sanat eğitimi hareketi” ve Tonguç. Eğitim ve Bilim, 27(123)
- Parsıl, Ü., & Kılıç, A.G. (2023). Çok alanlı sanat eğitimi yöntemi ve kuramsal bileşenleri. Sanatın fısıltıları. (s. 98-124) içinde. Serüven Yayınevi.
- Mercin, L., & Alakuş, A. O. (2005). Sanat eleştirisi ve pedagojik eleştiri yönteminin incelenmesi. DÜ Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi, 5, 36-46.

- Kırışoğlu, O. T. (2019). Sanatta eğitim, gormek-gormek-anlamak-yaratmak. Utopya Yayınları.
- Kılıç, A. G. (2023). Orta okul gorsel sanatlar dersi oğretiminde seçilmiş bazı klasik müzik eserlerinin etkisi (a. Vivaldi dört mevsim konçertosu). Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, İnönü Üniversitesi, Malatya.
- Özarbaş, M. A. (2018). Temel oğretim yöntemleri. S. Güven., M.A. Özarbaş (Ed.), Oğretim ilke ve yöntemleri. (s. 260-305) içinde. Pegem Akademi.
- San, İ. (2010). Sanat eğitimi kuramları. Utopya Yayınları.
- Sullivan, G. (1993). Sanat temelli sanat eğitimi: Anlamlı, özgün, eleştirel ve çoğulcu oğrenme. Sanat Eğitimi Çalışmaları, 35(1), 5-21.
- Ünver, E. (2002). Sanat eğitimi. Nobel Yayın.
- Yılmaz, M. (2007). Gorsel sanatlar eğitiminde iş birlikli oğrenme. Kastamonu Eğitim Dergisi, 15(2), 747-756.
- Zimmerman, E. (2009). Sanat eğitimi kuram ve pratiğinde yaratıcılığın rolünü yeniden kavramsallaştırmak. Sanat Eğitimi Çalışmaları, 50(4), 382-399.